

Hosgeldin Ya Şehri Ramazan

ORUCU BOZMAYAN ŞEYLER / RAMAZAN DUASI / HADİSLER 12'DE

Güvenlik toplantısı Lice'de yapıldı

DIYARBAKIR Valisi Hüseyin Aksoy, Jandarma Genel Komutan Yardımcısı Orgeneral Ata Alkan, 7. Kolordu Komutanı Ali Sivri, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı Kamil Erkut Güre ve diğer protokol üyeleri, operasyonların devam ettiği Lice ilçesinde il güvenlik koordinasyon kurulu toplantısına katıldı. 3'TE

facebook.com/tigrishaber @tigrishaber 0538 334 53 75

TIGRİS HABER

7 Haziran 2017 Çarşamba Sayı: 20813 www.tigrishaber.com Fiyatı: 50 Krş

DOGÜNKAD Başkanı Ferda Cemiloğlu'ndan Kürt iş insanlarına çağrı:

LOBİLER OLUŞTURMAZSAK BAŞARILI OLAMAYIZ

Ferda CEMİLOĞLU

BAŞARILI OLAMAYIZ

Bugüne kadar çok çeşitli dernek ve sivil toplum örgütünün kuruluşuna öncülük eden ve Kürtlerin yaşadığı 4 coğrafyada yatırımları bulunan Ferda Cemiloğlu, Diyarbakır ve bölgenin en zor zamanlarında DOGÜNKAD'ın başkanı olarak görev aldı. Göreve başlar başlamaz ilk röportajını gazetemize veren Cemiloğlu, kent ekonomisinin gelişimine ve gelişen sanayi içinde kadınlara öncelik verilmesi ve çevrenin korunmasına ilişkin önemli açıklamalarda bulundu.

Özel HABER Ali Abbas YILMAZ

BİZ KÖTÜ GÜN İNSANLARIYIZ

GEÇMİŞTEN buyana birçok sıkıntıyı aşarak bugüne geldiklerine değinen Cemiloğlu, " Biz her zaman iyi insanın, kültürünü yitirmeden ve omurgalı olmak koşuluyla, hangi siyasi bakışta olursa olsun onun yanında olmayı, desteklemeyi görev bildik. Hiçbir zaman da öyle çok göz önünde olmayı ya da bir şeyin başında olmayı öncülemedik. Biz kötü gün insanlarıyız ve insanlar ihtiyaç duyduklarında çıkıp görevimizi yaparız ve sonrasında da geriye çekilir evimizde otururuz" diyerek Cemiloğlu ailesinin misyonuna vurgu yaptı.

ANNESİ BABASI CEMİLOĞLU OLAN BİR TEK DEVLET MEMURU YOKTUR

TÜRKİYE, İran, Irak ve Suriye'de yaşayan nadir ailelerden biri olan Cemiloğlu ailesi, genellikle çiftçilikle uğraşırken, özellikle Irak Bölgesi Kürt Yönetiminin hakim olduğu bölgede bütün işkollarında faaliyet yürütüyor. Serbest çalışmalarının kendileri için avantaj ve handikaplarına değinen Cemiloğlu, " Ailemizde annesi babası Cemiloğlu olan bir tek devlet memuru yoktur. Devlette ilişkimizin olmaması bir avantajdır, çünkü işten atılacağımız korkusu yaşamıyoruz, ihale alamayacağımız korkusu yaşamıyoruz ve bu durum size bir rahatlık veriyor" dedi.

O İNSANLARIN BİR ARAYA GELMESİ LAZIM

"BİZLER de lobiler oluşturmazsak, birbirimizi kayıtsız şartsız, koşulsuzca, menfaat gütmekten desteklemesek başarılı olmayız" diyen Cemiloğlu, Kürt iş insanlarına çağrıda bulunarak, "Biz toparlanırsak Diyarbakır da bölge de toparlanır. İstanbul en çok Kürt nüfusunun olduğu bir kenttir. Şuanda orada bir sürü büyük işadama var ve ciddi boyutta sermayeleri, etkileri var. O insanların bir araya gelmesi lazım. Tam da dışardaki dinamiği harekete geçirmek için öncelikle buradaki insanların bir araya gelmeleri lazım. Onlar buraya geldiği zaman zaten herkes buraya gelir. Her şey güçten yandırı, güç neredeyse bütün insanların yönü de oradadır" şeklinde konuştu. 4 VE 5'TE

Yasak Kulp'ta kaldırıldı, Lice'de getirildi

DIYARBAKIR Valiliği, Lice ilçesine bağlı 18 köy ve mezrada PKK'ye yönelik yapılacak operasyonlar nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan ederken, Kulp ilçesinde 4 Haziran'da 10 köyde ilan edilen yasak kaldırıldı. 3'TE

Adliye önündeki selfie için karar verildi

DIYARBAKIR Adliyesi önünde selfie çekerken gözaltına alınan, Terörle Mücadele Şubesi'nde 4 gün sorgulanan ve tutuklama talebiyle çıkarıldığı Sulh Ceza Hakimliği'nce adli kontrol ve yurt dışına çıkış yasağı uygulanarak serbest bırakılan belediye işçisi İhsan Acar hakkında "Terör örgütü propagandası yapmak" suçundan 5 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Davanın hazırlık duruşmasında sanık İhsan Acar'ın beraatine karar verildi. 3'TE

RAMAZAN: KUR'AN AYI

TIGRİS HABER'E ABONE OLMAK İÇİN 0412 229 20 03 e-mail: info@tigrishaber.com

Her türlü, kayıp ilanı, otomobil ilanları, emlak (alım-satım ilanları) Siyah-Beyaz ve Renkli reklamlarınız için bizi arayın.

BİZ TOPARLANIRSAK

Bugüne kadar çok çeşitli dernek ve sivil toplum örgütünün kuruluşuna öncülük eden ve Kürtlerin yaşadığı 4 coğrafyada yatırımları bulunan Ferda Cemiloğlu, Diyarbakır ve bölgenin en zor zamanlarında DOĞÜNKAD'ın başkanı olarak görev aldı.

huzursuz oldum ve Diyarbakır'a dönmek istedim. Bu dönüşümde de başkanlar ve yönetimin başkanlık konusunda ısrarları oldu. Çünkü onlarla ortak birçok işbirliğimiz, çalışmalarımız vardı. Açıkçası önceleri bu teklife sıcak bakmıyordum fakat onların o zarifliği, yüce ruhları ve ısrarlarına daha fazla dayanamadım, onları yarı yolda bırakmak istemedim ve teklifi kabul ettim. Tek liste ile seçime gidildi ve oy birliği ile benim üzerimde konsensüs oluşturuldu.

'ÖNEMLİ OLAN VAR OLANI PEKİŞTİRMEK VE SÜRDÜRMEKTİR'

Tabii ki, ben elimden geleni yapacağım ama bu demek değildir ki yeni bir şey yapacağım. Arkadaşlarım zaten bugüne kadar her şeyi gayet iyi bir şekilde yapmışlar. Önemli olan var olanı pekiştirmek ve sürdürmektir ama biraz da olsa geliştirebilirsek ne mutlu

KADINLARA POZİTİF AYRIMCILIK YAPILMALI

Aslında benim geldiğim dönem öyle çok rahat bir dönem değil. Çünkü Irak'la bir ağı bağımız vardı ama oranın ekonomik koşulları insanları sıkıyor. Dolayısıyla öncesine göre ilişkiler biraz daha aşağı çekilerek devam etmekte. İnsanlar para almada eskisine göre çok zorluk yaşadıkları için eskisi gibi gitmeler gelemler çok zor. Diyarbakır'da yaşadığımız süreçten dolayı birçok esnafın, yapının alım gücü azaldığı için yapılan işlerde biraz sıkıntı yaşanabiliyor. Fakat bir taraftan da bu kadar karamsar olmamak gerekiyor. Çünkü önümüzde bir Suriye süreci var. Yarın öbür gün Musul bittikten sonra bir Musul süreci olacak. Dışarıya açılmak için ne yapılır bilmiyoruz fakat işte Cazibe Merkezi oluşturmak için bir çaba var. Yine 6'ncı bölge ile ilgili yapılan teşvikler, kalkınma eylem planları var. Vali Beyle de bu konuyu

'BİZ KÖTÜ GÜN İNSANLARIYIZ'

Tabii, geçmişten gelen bir yapıımız olduğu için siyasal yapıda da sıkıntılarımız var. Biz her zaman iyi insanın, kültürünü yitirmeden ve omurgalı olmak koşuluyla, hangi siyasi bakışta olursa olsun onun yanında olmayı, desteklemeyi görev bildik. Hiçbir zaman da öyle çok göz önünde olmayı ya da bir şeyin başında olmayı öncelemedik. Biz kötü gün insanlarıyız ve insanlar ihtiyaç duyduklarında çıkıp görevimizi yaparız ve sonrasında da geriye çekilir evimizde otururuz. Ailemiz, 4 parçada (Türkiye, İran, Irak ve Suriye) yaşayan nadir ailelerden biridir. İş alanımız genellikle çiftçiliktir. Eger kalmışsa ve bir şekilde hazine mali olmamız arazilerimiz varsa orada çiftçilik yaparız ya da serbest çalışırız. Bu da bize iki tane avantaj ya da handikap getiriyor. Handikapı şu; aman ayın sonu geldi maaşımızı alacağız, rahat yaşayacağız diye bir şansımız olmadı. Çünkü ailemizde annesi babası Cemiloğlu olan bir tek devlet memuru yoktur. Devletle ilişkimizin olmaması bir avantajdır, çünkü işten atılacağımız korkusu yaşamıyoruz, ihale alamayacağım korkusu yaşamıyoruz ve bu durum size bir rahatlık veriyor. İkincisi de siz kendi ayağınızın üzerinde durma ve mücadele etme zorunluluğunu doğuruyor ve bu da size bir özgüven kazandırıyor. Dolayısıyla serbest çalışıyoruz, inşaat yapıyoruz, tekstil işiyle uğraşıyoruz. Yani, dünyadaki birçok sektör ile uğraşıyoruz ve ayakta kalmaya çalışıyoruz. Bu da bize hoş bir enerji veriyor. Açıkçası ben bu yaşam ve çalışma tarzından mutlu oluyorum. Çok zor, mücadele isteyen bir tarz fakat aynı zamanda özgürsünüz.

'BENİM ZENGİNLİĞİM DOSTLARIMDIR'

Ben Hacettepe'de Biyoloji okudum ve ihtisas yapıp okulda kalabilirdim ama yapmadım. İlk olarak sağlık sektörü ile çalıştım ve arkasından bir özel okulun kurucusu oldum. İlkem Lisesi Türkiye'de ilkleri yapan bir okuldur. Arkasından ise dernekler, siyaset ve her şey yaşamamın alanının içinde oldu. Hepsinde de çok mutlu ayrıldım. Her ortamda çok müthiş dostlar edindim. Yardımcım telefonumdaki numaraları bir yerden bir yere aktarıncaya baktı ki içinde 4 bin 980 numara var. Herkesin bankadaki paraları zenginliktir benim ise zenginliğim dostlarımdır.

● Aile şirketlerinizin bünyesinde kaç kişi istihdam ediliyor?

'İNŞAAT ALANINDA BİZİ İRAK'TA TANIMAYAN YOK'

Aslında ben uzun dönem burada değildim ve ilk zamanlar başkanlığı da bu yüzden istememiştim. Ben yaklaşık iki aydır buradayım. Metis Grubunu çok yeni kurduk. Hayvancılık, tarım, inşaat vb... birçok sektörde olacağız. Tabii ki, Irak'ta inşaatın güzellik birimlerine yani joker gibi her sektörde varız. İnşaat sektöründe Irak'ta çok ciddi projelere imza attık. İçinde İçişleri Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Kürdistan Üniversitesi, Hastaneler, Polis Akademisi, Havaalanı, Hangarlar olan birçok iş yaptık. İnşaat alanında bizi Irak'ta tanımayan yok. Mesela ilk gittiğim zaman saçımı yaptırabileceğim bir yer yok hadi bir güzellik salonu açtık ve çok da başarılı oldu. Helin Güzellik Merkezi, basında da çok yer aldı. Dolayısıyla bulunduğumuz alanda hangi sektör yoksa ona öncülük ettik.

'YEREL TOHUM ISLAHI İÇİN ÇALIŞMALAR BAŞLATACAĞIZ'

Elbette ki, Diyarbakır için ilk olarak orta vadede kendi arazilerimizde daha iyi bir tarım yapmaya çalışacağız. Yerel tohum islahı için çalışmalar başlatacağız. Diyarbakır'ın eski kültürünü yaşatmak lazım. 700 yıl bu bölgede çiftçilik yapan bir ailenin çocuğu olarak birincil hedefim tarımdır. Hayvancılık ile ilgili projelerimiz var, gerekli mercilere ilettik bu projeler kabul edilecek mi edilmeyecek mi bakmak lazım. Çünkü sizin bir proje hazırlamanız başlı başına yetmiyor, hangi projenizin kabul edileceği önemli. Yani, bir projenizin hayata geçmesi için çok uzun prosedürler var. Dolayısıyla şuna ne desem açıkta kalır, o sürecin bir tüketilmesi lazım. Yani, bütün izinleri alıp start verdiğimizde ancak projemizi açıklayabiliriz. Tabii ki, Irak'taki birçok işimiz devam ediyor. Yine, şirketlerimizde bir sürü insan istihdam ediyoruz. Yani, tarım yapılan köylerde bütün

ÖZEL HABER
AR ABNUS YILMAZ

bizlerdir. Bazı insanlar yama kelimesini sevmese de ben çok seviyorum çünkü yama var olanı değerlendirmektir. Yama, bir ayıbı kapamaktır. Bir asfalt düşünün, asfaltta bir çukur var ve yama yapıldığında çukur kapanır ve araçları kazalardan korur. Yani, boşlukları kapatmak ve bütün haline getirmek çok önemlidir. Belki, o bütünleşmeyi devam ettiririz, sağlarız. Benim birikimlerim, onların birikimleri ve de tabii ki deneyimleri paylaşmak çok önemlidir. Yeniden Amerika'yı keşfetmeye gerek yok. Herkesin birikiminin üzerine farklı bir birikim gelmesi çok önemli. Böyle bir bakış açım var ve çok paylaşımcıyım. Yani, sürekli başkan fikri bana çok ters gelir, rotasyonlu başkanlıktan yanayım. Her bir kadın zaten kendi alanında bir başkandır. Yazdığım tüzüklerde de zaten bir ya da en fazla 2 dönem başkanlık öngörüldü, bütün derneklerin tüzüğünde buna özellikle dikkat edilmesinden yanayım.

'HER ŞEYE RAĞMEN DİYARBAKIR'DA BİR YAŞAM VAR'

Dolayısıyla bazı insanların ne olacak diye düşünmemeleri lazım. Her şeye rağmen Diyarbakır'da bir yaşam var. Kadınlarımız büyük mücadeleler vererek ayakta kalmaya çalışıyorlar. Kadınlarımızın sorumlulukları var, çocukları var. Hem topluma hem çocuklarına hem de işlerine zaman ayıracak enerjileri olduktan sonra bana göre gerçekten her bir kadın bir koordinatör ve bir ekoldür diye düşünüyorum. Bu coğrafyada siz ne kadar başarılı olursanız olun backgroundunuz yoksa dayanacağınız bir duvar yoksa ayakta durmak çok zor oluyor. Tabii yaşanan toplumsal öğeler, yapılar duygusal boyutumuzu çok öndüklüyor ve ciddi travmalar oluşturuyor. Böylesi koşullarda ayakta durmayı, ekonomik olarak mücadele etmeyi, bir şeye sahip olmanın keyfini yaşamıyorsunuz. Diyarbakır'da bazı insanların ağızlarına gitse bile, çok rahat kullanılan paralar var. Bu insanlar, son model kullanılan lüks arabaların içinde, değil Diyarbakır'ın yarısına, Türkiye'nin yarısına sahip olacak paraları olsa da içlerinde Diyarbakır'ın yerel kültürünün, eğitiminin, bilginin ve backgroundunun zerrisi olmadıktan sonra Diyarbakır'a pek bir yararları da olmuyor.

● Diyarbakır'a ve bölgeye katmak istediğiniz şeyleri somut olarak öğrenebilir miyiz?

konuştuk, kadınlara pozitif ayrımcılık yapılması yönünde. Bütün kadın örgütlerine bu konuda nasıl katkılar olacak bunu zamanla göreceğiz.

'DOĞÜNKAD'IN YÜRÜTTÜĞÜ PROJELER VAR'

Yine kredilerle yapılacak yatırımlar, istihdam oluşturulması çok önemli. Tabii ki, şuan DOĞÜNKAD'ın yürüttüğü projeler var, gerek kadın istihdamı açısından gerekse de bölge ile ilgili yapılan araştırmalar istatistikler açısından bir rapor yayınlandı. Söz konusu bu rapor basında geniş yer buldu ve bu raporla ilgili yazılı bir kitap çıkıyor. Yine kadınlara dönük bir proje var. Başında Nevin Hanım ve Meryem hanımın olduğu, kırsala dönük, endemik bitkilerin, yani hem iş öğrenilmesi hem de sağlıklı besin üretimi için bir projedir bu. Bu proje yazıldı ve birtakım ön onayları da alındı ve proje son aşamalarında. Tekstil sanayinin açılması için çalışmalar var ve orada kadın derneklerine multi alanlar olmalı ve bizim gibi dernekler orada kalifiye eleman yetiştirmek için eğitim verebileceğimiz koşullar sağlanmalı. Hepimiz bir ekolüz ve hepimiz kendi deneyimlerimizi bir başkasına aktarmak için çaba harcıyoruz. Bunun için seminerler, toplantılar yapıyoruz. Üniversiteli iş kadınlarıyla toplantılarımız oldu.

'ÖNÜMÜZDEKİ SÜREÇTE ŞAPKAMIZI ÖNÜMÜZE KOYACAĞIZ'

Yeni döneme göre bizim yeni bir adaptasyon yeni bir yaşam, tüzüğümüze ters düşmeyecek ve geçmişin de felsefesini irdelemeyecek, sıkıntıya sokmayacak bir sürü yeni adımlar atmamız gerekiyor. Tabii ki, bu konuda da hemen adım atmak yerine bir süre izlemek, gözlemek, analiz etmek lazım. Önümüzdeki süreçte şapkamızı önümüze koyacağız. Bizler herhangi bir yere bağlı değiliz ve büyük paralar almıyoruz. Bu nedenle ancak küçük küçük projelerle diğer kurumlarla ortaklaşarak çalışmalarımız yürütmeye ve kendi imkânlarımızla ayakta kalmaya çalışıyoruz. 2011'den bu yana kendi imkânlarıyla birçok sorunun üstesinden gelen bir derneğiz.

● Aile olarak Diyarbakır'ın ve bölgenin çok köklü bir ailesisiniz ve birçok yerde yatırımlarınız var, şuan işleriniz ne durumdadır ve hangi sektörlerde yatırımlarınız var?

15'inci yy'da (Cezire Botan) Cizre Silopi Azizan Aşiretinin bir kolu olarak Diyarbakır'a gelen Cemilpaşa ailesine mensup olan geçtiğimiz günlerde, Doğu ve Güneydoğu İş Kadınları Derneği'nin (DOĞÜNKAD) 3. olağan genel kurulunda oybirliği ile başkanlığa seçilen Ferda Cemiloğlu, ilk röportajını Tigris Haber'e verdi.

Doğu ve Güneydoğu İş Kadınları Derneği'nin (DOĞÜNKAD) 3. olağan genel kurulu geçtiğimiz günlerde gerçekleştirilirken, tek liste ile girilen seçimlerde Ferda Cemiloğlu, oy birliği ile başkanlığa seçilmişti. Seçimin ardından görevi eski başkan Nevin İl'den devralan Ferda Cemiloğlu, görevde geldiğinde yaptığı ilk açıklamada, "Bunu bir bayrak yarışı olarak görmüyorum. Biz birbirimizi tamamlamak ve deneyimlerimizi aktarmak için bir aradayız. Var olanı sürdürüyoruz, pekiştiriyoruz ve geliştiriyoruz. Girişimcilere kapımız ardına kadar açık" diyerek yönetim anlayışını kamuoyu ile paylaşmıştı.

Tigris Haber gazetesi olarak DOĞÜNKAD'ın yeni başkanı Ferda Cemiloğlu ile derneğin yeni dönemdeki faaliyetleri, projeleri ve Diyarbakır'ın gelişen ekonomisi içinde kadınlara uygulanması gereken pozitif ayrımcılık üzerine konuştuk.

● Göreve geldiğiniz süreç hem Diyarbakır hem de bölge için çok zorlu bir süreç, böylesine zorlu bir süreçte göreve gelmeye nasıl karar verdiniz?

'KADIN HAREKETİNİN İÇİNDE BİRÇOK İNSANLA BİRLİKTE ÇALIŞTIM'

"Bugüne kadar birçok vakıf, dernek yöneticiliği ve Başkanlığı yaptım. Bundan önce sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğinin Genel Başkanlığını yapmıştım. 3 yılını Van'da mültecilerle geçirdim. Van'da Yaşam Eğitimi Kooperatifinin kurucusuyum ve ilk başkanım. Fakat benim öyle bir yapım var ki, bir şeyi kurduktan ve geri planda destekledikten sonra ilk dönemi tamamla tamamla görevi başkalarına devrediyorum. Diyarbakır İş Kadınları Derneğinin (DİKAD) tüzüğünü yazdım ve kuruculuğunu yaptım. O zamanlar Nilüfer Baran Başkanlığını yapmıştı ve onunla ortak bir çalışma yapmıştık. Yine, bugün DOĞÜNKAD'da görevi devraldığım Nevin İl'i 23 yaşından beri tanırım. Çok aktif çok genç bir hanımefendi. KADER'in de kuruculuğunu yapmış birlikte çalışmıştık. Dolayısıyla kadın hareketinin içinde birçok insanla birlikte çalıştım.

'DİYARBAKIR ZOR SÜREÇTEN ÇOK HUZURSUZ OLDUM VE DİYARBAKIR'A DÖNMEK İSTEDİM'

2002'nin sonundan beri 13 yıldır Erbildeyim ve orada da bir kadın kuruluşu olan İş Kadınları Derneğinin de uzun yıllar başkanlığını yaptım. Oldukça başarılı faaliyetlerimiz oldu. Bu başarıda DOĞÜNKAD'ın çok katkısı oldu ve birlikte bir proje yürüttük. Erbil'de bir kadın merkezi kuruldu ve Türkiye'den gelen kadınlar o derneği kullanarak pek bir masraf yapmadan dayanışma halinde çalışmalarını yürüttüler. Son süreçte ise Diyarbakır ve bölgedeki zor süreçten çok

DİYARBAKIR TOPARLANIR

köy halkı oradan besleniyor. Yani, size ait olan yerde oturuyorlar, ev, araba sahibi oluyorlar, çocuklarını evlendiriyorlar. Dolayısıyla bulunduğumuz her yerde çok ciddi bir kesime hizmet veriyoruz.

● Bölgede hala bir güvenlik riski var ve yatırımcılar henüz bölgeden uzak duruyorlar, siz böyle bir süreçte geldiniz ve yatırımlarınız var ve bu yatırımlarınızda ağırlıklı olarak tarım sektöründedir. Hükümetin tarım politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

'DİYARBAKIR'IN NEREDEYSE %70 ARAZİLERİ MÜŞTEREK'TİR'

Tarımda başarılı olamamızın nedeni son çıkan yasalar. Hazine malı çok var, kadastrolar çok doğru yapılmamış. Kadastroların içinde de 20 dönümden küçük araziler satılmadı. Müstakil araziler yok, bütün araziler müşterek. Avcular, çocuklar, torunlar büyükleri öldükten sonra birbirine girmişler. Kavgalar olmuş, ölümler var. Gerek Diyarbakır ve gerekse Güneydoğu illerinde çok ciddi bir sıkıntıdır bu. Diyelim bir yerdeki arazi sizin ama bir vatandaş 10 yıldır orayı çalıştırıyor. Yeni çıkan yasaya göre deniyor ki, o arazi sizin olabilir ama o vatandaş da 10 yıldır orayı çalıştırıyor. Hükümet diyor ki, ihtilafı bir arazide anlaşın, %20'si hazineye kalıyor, %30'u köylüye kalıyor geri kalan da gerçek sahibine kalıyor. Zamanında zorunlu iskân kanunu ile topraklarımızdan uzaklaştırılmıyız, yani burada böylesi sıkıntılar var. Diyarbakır'ın neredeyse %70 arazileri müşterektir, müstakil değildir. Şimdi, müşterek olan bir arazide siz nasıl proje üretebilirsiniz? Yani, öncelikle bu sorunun halledilmesi lazım. Müşterek araziler huzura kavuşmalı, hazine malları açığa çıkartılmalı. Bütün hazine mallarının üzerinde mahkeme kararları var, itirazlar var. Yani devletin elinde netleşmiş çok az hazine arazisi var. Dolayısıyla bunları çözmeden hangi tarım politikasını getirirseniz getirin çok başarılı olmazsınız. Bu bir yana ikincisi ise elbette ki sermaye çok korkaktır ve istikrarın olmadığı yere gitmez. Hiçbir yatırımcı, eğer öyle çok cesur ve elini taşın altına koyup riskler almıyorsa ve kumar oynamak istemiyorsa Diyarbakır'a kolay kolay gelmez. İstikrar döneminde burada bir sürü kalkınma eylem planları oldu ama sonrasında olanı da bir şekilde yok oldu. Bu ekonomik sürecin sıkıntılarını hala daha yaşamakta ve bazı insanların direnme gücü dahi kalmadı.

'DİYARBAKIR EN ÇOK PROJE DESTEĞİ İÇİN DOSYA VEREN İLDİR'

Şuan herkesin kibesi devletin neye teşvik vereceğine çevrilmiş durumda. Hangi projelere bilmem hangi ajans katkı sunacak. Bu da bence ekonomi için hiç de iyi bir tarz değildir. Çünkü insanların kendine güvenerek kalkınması farklı bir şey, desteklerle iş yapmak farklıdır. Bugün Diyarbakır en çok proje desteği için dosya veren ildir. Fakat o kadar kısa zamanda bu projeler yazılıp verildi ki, çok profesyonel olmayan tarzda dosyalar verildi ki, bunların birçoğu kabul olmayacak ve bu da insanlarda büyük hüsrana yol açacaktır. Yani, bütün bunları çok iyi bir şekilde irdelemek, hesaplamak ve çok iyi anlatmak lazım. Çünkü bugüne kadar 10 kişi dosya vermişse bunun 2 tanesi ancak destek alabilmiş. İnsanlarımız sabırsızlar ve karşılıklı birbirini anlama noktasında isteksizler. Her iki taraf da birbirini anlamamakta ısrarcı davranıyorlar. Birisi ben hadımın diyor diğeri kaç çocuğun var diye soruyor. Cazibe Merkezi gibi genel politikaların dışında bölgeye çok hızlı bir sıcak para girişinin olması gerekiyor. Prosedürler çok uzun ve çok azman alıyor. Bölgeye çok daha dinamik bir projenin sunulması lazım. Çünkü en nihayetinde insanların bir yere kadar dayanma gücü var. Dolayısıyla bu durum iyi gözlenir ve birkaç iyi örnek çok hızlı bir şekilde hayata geçebilirse ve bunda da siyasi bir amaç güdülmese her şey çok daha iyi olacak. Çünkü insanlarda öyle ya da böyle olmamış bir algı, böyle bir kuşku var ve siz bunu tersine çevirmek zorundasınız. İngilizlerin dediği gibi, "senin nasıl hissettığın önemli". Yani, size karşıda sunulanın ne olduğu önemli değil, çok iyi niyetli olarak tüm topluma sunulmuş bir şey olabilir ama insanlarda geçmiş olumsuz deneyimlerden kalan bir önyargı oluşmuşsa insanlar böyle hissetmeyebilir. İşte bütün bu kuşkuları, önyargıları aşmak için çok daha hızlı dinamiklerin harekete geçmesi ve hızlı bir şekilde pratiğe dönüşmesi gerekiyor.

● Bölgedeki siyasal atmosfer çok değişti, OHAL süreci, kayyumlar falan sizce bu sorunlar nasıl çözülmeli ki, ekonomideki sorunlarda çözülebilirsin. Bu belirsizliğin giderilmesi noktasında yeni bir çözüm çabasından umutlu musunuz?

'İLK ÖNCE BİZİM ÇÖZÜLMEMİZ LAZIM'

Aslında 'çözüm' kelimesini çok sevmiyorum. Çözüm önerileri çözülemez, ilk önce bizim çözülmemiz lazım. Bundan iki yıl önce Newyork'ta, Birleşmiş Milletlerde bazen çok ilginç toplantılar oluyor. Burada dili, kültürü olan fakat vatani olmayanların toplantıları oluyor ve ben de Kürt milletini temsilen gitmişim. Tabii ki, orada herkes kendini biliyor başkası hakkında çok bir bilgiye sahip değil. Sizin dışınızdakilerin sizin hakkınızda yüzeysel bir takım bilgileri olsa da sizin yaşadığınız boyutta sorunlarınızı bilen yok. Milyonlarca insanın dili, kültürü var ama bir sınırı ve bayrağı yok diye çok şaşırmaşlardı. Afrika'dan gelen kabileler bile var orada ve Birleşmiş Milletler o dönem vatansızlara inanılmaz bir bütçe ayırmış. Yani, uzlaşma için, çatışma alanlarının yok edilmesi için BM'nin böylesi projeleri var ve dönem dönem bu gibi toplantılar yapılıyor. Ben o toplantılarda küçük toplulukları çok kuskandım, bu kadar küçük bir topluluk oldukları halde olara bu ilginin olmasını... O dönem toplantılarda 60 milyonu bulan bir nüfusa sahip bir halkın taleplerini orada dile getirdim. Bana çok ilginç bir şey söylediler: 'İlk önce siz gidin hepimiz bir araya gelin ve bize oy birliği ile bir yazı getirin. Bütün Kürt siyasileri bir araya gelin ve hepsinin altında imzası olan bir kâğıt getirin. O zaman ben size açık çek vereceğim.' İşte bizim asıl meselemiz bu! Bizler çok basit bir toplantıda bile birbirimize muhalif olabiliyoruz. Çok konuşuyoruz, birbirimizi çok eleştiriyoruz ve hiç bir şeyi sonuca bağlamadan dağılıyoruz. Biz, birbirimizi ne kadar seviyoruz bilmiyorum. Yani, barışmaya ilk olarak kendimizi başlamalıyız. Komşumuzla, şoförümüzle, çalışanımızla hepimizin birbiriyle barışması lazım.

'ESKİDEN DİYARBAKIR'DA BÖYLE BİR YAŞAM TARZI VARDI'

Biz, Diyarbakır'ın eski kültürünü taşımalıyız. Diyarbakır öyle bir költürdür bir esnaf sifitahını yapıyordu, komşusu yapmadığı zaman, kendisine gelen müşteriye komşusuna yönelendiriyordu. O, o dönemin költürüydü. Ben 16 yaşında buraya geldim. Büyüklerimin bana anlattığı bir Diyarbakır'dan söz ediyorum. Bana diyorlar ki sen hangi aşırda gelmişsin. Çünkü ben Diyarbakır'ı öyle biliyorum, bana öyle anlatmışlar ama alakası yok. Dolayısıyla hasta olurdu, meclisleri olurdu kimin hasta olduğu bilirdi. Herkes giderdi hasta ziyaretine ve hastanın yaşadığını altına, onun ve çocuklarının bir iki yıl rahat edebileceği ödentileri bırakırdı. Bir evde bir yemek piştiği, kokusu çıktığı zaman mutlaka bir mahalle ondan yararlanırdı. Eskiden Diyarbakır'da böyle bir yaşam tarzı vardı. Eskiden ailelerde bir çekmece olurdu; herkes o çekmeceye para koyardı ve her ihtiyacı olan, ihtiyacı kadar parayı çekmeden alırdı. Fakat ayın sonlarına doğru o çekmece açıldığında ve içindeki paranın azaldığı görülünce o para alınmazdı, hatta çekmeceye paranın azaldığını fark eden varsa cebindeki paradan oraya eklerdi. Yani, o çekmeceye para hiç bitmezdi, sıfırlanmazdı. Bu bir otokontrol sistemiydi ve biz bunu unuttuk. Şuan Diyarbakır'a varoş költürü hakim oldu. Ne köy költürümüz kaldı ne feodal költürümüz ne de metropol költürümüz kaldı. Bize miras kalan sadece költürsüzlük oldu.

● Ya da metropol költürü oluşmadı mı?

'DİYARBAKIR EN KÖKLÜ METROPOL KÜLTÜRÜNE SAHİPTİR'

Hayır, vardı Diyarbakır'da metropol költürü. Diyarbakır en köklü metropol költürüne sahiptir. 1800'lü yılların ortasında sadece Diyarbakır'da 43 tane şapka ütleyicisi vardı. Geçmiş tarihimizi bilmeden gelecekle ilgili yorum yapmayalım. Diyarbakır hem ticaretin göbeği, her tarafa açıldı, ipek yolu, baharat yolu buradan geçirdi ve bizde költür had safhadaydı. Diyarbakır'da ticaret ve költür o kadar gelişmiş ki, herhangi bir sınır koymamışlar. Gelene hoş geldin diyor,

hizmetini yapıyor ve gidene de güle güle diyor. Padişahlardan birisi çok güzel bir fincan seviyor ama bu fincan kırılıyor. Padişah da bu duruma çok üzülüyor. Bunu gören biri neden üzülüyorsun, Diyarbakır'a git orada istediğin kadar fincan var diyor. Gerçekten de o padişah Diyarbakır'a geliyor bir düzine fincan alıyor ve kırık fincanının yerine koyuyor. Diyarbakır'daki zenginlik çok nadir ülkelerden birisinde bile yoktur. Bir zamanlar Evliya Çelebi Diyarbakır'ı gezip gördükten sonra yazdıklarına bir bakın. Diyarbakır'da Cemil paşalardaki yeme adabı, üslubu Yıldız Sarayında bile yok, gidin oradan örnek alın diye yazıyor. Halkın göçmen olmadığı çok köklü bir geçmiş var buraların. Diyarbakır Osmanlı döneminde 3'üncü metropoldür, o zamanlar üretkenlik.

● Bölgenin son zamanlardaki hali ortada ve bölgeye turist gelmiyor. Siz bölgenin, Diyarbakır'ın bu gödiyatını nasıl görüyorsunuz, bu tablonun değişeceğinden umutlu musunuz?

'O İNSANLARIN BİR ARAYA GELMESİ LAZIM'

Biz toparlanırsak Diyarbakır da bölge de toparlanır. İstanbul en çok Kürt nüfusunun olduğu bir kenttir. Şuanda orada bir sürü büyük işadamları var ve ciddi boyutta sermayeleri, etkileri var. O insanların bir araya gelmesi lazım. Tam da dışarıdaki dinamiki harekete geçirmek için öncelikle buradaki insanların bir araya gelmeleri lazım. Onlar buraya geldiği zaman zaten herkes buraya gelir. Her şey güçten yandır, güç neredeyse bütün insanların yönü de oradadır. Tabii ki, çalışmak lazım, her şeyi hükümetten bekleyemeyiz. Hükümet genel siyasetin politikalarını size sunar ama biz ondan ne kadar yararlanabiliriz ona bakmak lazım.

● Başarılı bir kadın olarak Diyarbakır'daki ve bölgedeki kadınlara iş alanında ne gibi önerileriniz olacak?

'LOBİLER OLUŞTURMALI, BİRBİRİMİZİ KOŞULSUZ DESTEKLEMELİYİZ'

Her şeyden önce birbirlerini sevmeliler. Herkes herkes hakkında konuşmaları bırakmalı. İş dünyasındaki kadınlar birbirini ziyaret edecek. İkincisi kendilerine güvenceler ve sabırlı olacaklar. Üçüncüsü, hiçbir şeyi içlerine atmayacaklar, çünkü her şey insanlar içindir, ayıp değildir. Her şeyi gurur yapıp içimize atıyoruz, halbuki paylaşmamız ve birbirimize destek olmamız lazım. Dünya'da bütün lobiler öyle oluşuyor. Bütün lobiler, birbirine destek işe başlıyorlar. Birbirinin yararını kapamakla başlıyorlar. Kimse birbirinin yararını kaşımıyor. Bizler de lobiler oluşturamazsak, birbirimizi kayıtsız şartsız, koşulsuzca, menfaat gütmekten desteklemezsek başarılı olmayız.

'DESTEK VE SEVGİDEN BAŞKA VEREBİLECEĞİM BİR ŞEYİM YOK'

Kadınlarımız zaten doğallığında yöneticidir, koordinatördür. Kadın her şey yapabilir, yeter ki kadınlarımız fırsat verilsin. Buranın kadınlarına öneride bulunmak yerine onlardan öğrenmesini bilmek lazım. Çünkü bütün bu koşullara rağmen hala ayakta kalmayı başarabiliyorlar. Bence o kadınlarımız bana söylemeliler nasıl ayakta kalabiliyorlar. Bu kadar ağır koşullarda, büyük kayıplara rağmen hala yaşayabiliyorlar. Yanımda çalışan kardeşim, emektarım Filiz Hanım, Sur'da yaşıyordu ve evini kaybetti. Hiçbir şeyi yok şimdi. Sur'dan geçtiği zaman gözyaşlarını tutamıyor, çünkü ona ait olan ne varsa orada bırakmış. Evlilik fotoğrafları, çocukluk fotoğrafları kalmış o enkazın altında. Dünya tatlısı çocuklarını büyütmüş orada. Şimdi Filiz Hanım, hala ayakta ve çalışıyor ve benim ondan öğrenmem gerek, ben ona nasıl nasihatle bulunabilirim ki. Ben ancak ona maddi manevi destek olabilirim. Onu dinleyerek ruhunu dinlendirebilirim. Şimdi İstanbul'da olsak ve oradaki iş kadınlarına önerilerimi sorsanız buna 100 tane örnek verebilirim fakat benim yöremün kadınına söyleyecek bir şeyim yok. Sadece destek ve sevgiden başka verebileceğim bir şeyim yok.

FERDA
CEMİLOĞLU

DOGÜNKAD'ın Sur'daki kadınların durumuna ilişkin yakın zamanda bir saha araştırması oldu ve bu araştırmanın çok çarpıcı ve bir bakıma da insanın içini acıtan sonuçları rapora yansdı.

● DOGÜNKAD olarak bugün için Sur'daki kadınların yaşadığı bu travmanın atılması ve kadınların yaralarına merhem olunması noktasında yakın zaman içinde ne gibi projeleri olacak?

'PROJE ÇOK AMA ORTAKLAŞA YAPILIRSA BAŞARI GELİR'

Aslında düşüncemizde bir sürü proje var fakat biz bir sivil toplum örgütü olarak bu projelerin bütçesini oluşturmak için bir sürü prosedürü aşmak zorundayız. Biz, her ne kadar kendi bireysel güçlerimizle bir proje ortaya koyarsak koyalım bu çok inandırıcı olmuyor. Dolayısıyla bizim bütün kurum kuruluşları bu projelere dahil etmemiz gerekiyor. Üniversiteleri, hatırı sayılır kurumları katarak ancak bunları hayata geçirebiliriz. Tabii ki, bir sürü projemiz var; rehabilitasyon merkezleri yapmak, evlerini yapanlara denetim gibi, iş alanları oluşturulurken, sağlıklı yaşam alanları, çocuklarına kreş gibi. Kalifiye insan yetiştirilmesi için, insanların doğal ortamlarında yaşamaları için, insanların iş yaparken küçümsenmemesi, desteklenmesi gibi... Kriterlerin, paraya sahip olmaya da olmama üzerinden kurulmaması sadece ve sadece iyi insan olmaları üzerinden bir değer verilmesi için, insanca yaşama ve çalışma koşullarının gündeme getirilmesi için birçok proje yapmak istiyoruz. Kimi projelerimizi bitirdik, kimisine yeni başladık, yolda olan projelerimiz de var. Çok şey var ama her şey netleşmeden anlatmak istemiyorum. Her şeyden önce burada kurulması beklenen bir tekstil sanayi projesi var ve bu proje hayata geçtiğinde daha çevreci bir üretim yapılıp ve bölgenin pamuğu kullanılsın. Burada üretilen kumaşlarda yerel motifler olsun. Yani, burada gelişen sanayi ile beraber birçok şeyi de geliştirmek lazım. Dolayısıyla burada oluşacak sanayide en doğrudan başlamak, insanla ve çevreyle birtakım yöntemler geliştirilmeli. Bütün bu anlattıklarım bizim projelerimizin içindedir fakat süreç ne gösterir hep beraber yaşayacağız.

● Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

'KENDİNE GÜVEN, SABIR VE MÜCADELE...'

Tabii ki, şunu söylemek istiyorum, öncelikle 2 dönem başkanlık yapan Nevin İl'e teşekkür etmek istiyorum. Ona destek veren bütün kadınlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Yine, beni bu göreve layık gören bütün kadınlara, gönüllerinin büyüklüğü için teşekkür ediyorum. Ben kendi payıma bu defteri kapamışım, çünkü çok yorulmuşum ve her şeyi sil baştan yapmak istemiyorum. Çünkü artık içe dönük olarak bir şeyler yapmak istiyorum ve bazı şeyleri yazmak istiyorum. Göl'de kendime güzel bir yer yaptım ve orada yaşamak istiyordum. Açıkçası bu dönem biraz keyif yapmak istiyordum ama bırakmadılar. Tabii ki, şuan hepsi de yanımda ve hatta kimileri ölümler ve bana büyük destek oluyorlar bunun için hepsine çok teşekkür ediyorum. Her zaman desteklerini yanımda hissedebileceğime inandığım için zaten içlerimdeyim. Bütün kadınlara kendilerine gerçekten güvenmelerini, sabırlı olmalarını ve her şeye rağmen mücadeleyi bırakmamalarını tavsiye ediyorum. Hepsinin gözlerini öpüyorum."